

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla a Harkányi, Czövek és Deme Ügyvédi Iroda által képviselt I.rendű felperes neve (I.rendű felperes címe) I. rendű és II.rendű felperes neve (II.rendű felperes címe) II. rendű felperesnek - a jogtanácsos (Nemzeti Fejlesztési Minisztérium, 1440 Budapest, Pf. 1.) által képviselt I.rendű alperes neve I. rendű és az Európai Unió (Európai Bizottság Magyarországi Képvisellete, 1052 Budapest, Deák Ferenc u. 15.) II. rendű alperes ellen kártérítés iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2010. december 4. napján kelt 24.P.24.694/2008/18. számú ítélete ellen a felperes által 21. és 31. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az I. és a II. rendű felpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg 15 nap alatt az alperesnek 10.000 (tízezer) forint másodfokú perköltséget.

A le nem rótt fellebbezési illetéket, valamint a felpereseket képviselő pártfogó ügyvéd díját az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperesek keresetükben 14.000.000 forint kár megfizetésére kérték kötelezni az I. rendű alperest (továbbiakban alperes, mert a II., rendű alperessel szemben a per az elsőfokú eljárásban megszüntetésre került) arra hivatkozással, hogy káruk a végső fokon eljáró nemzeti bíróság döntéséből fakad, ezért annak jogkövetkezményeiért az alperes tartozik felelősséggel az Európai Bíróság gyakorlata szerint. Előadták, hogy a Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága nem tartotta tiszteletben az Európai

Unió közösségi jogát, és az Alkotmányban rögzített állampolgári alapjogokat. Álláspontjuk szerint a Legfelsőbb Bíróság döntése megsértette az emberi méltósághoz, a biztonságos élethez, a tulajdonhoz való jogokat, továbbá a jogbiztonsághoz, a hatékony jogorvoslathoz és az eljárás ésszerű befejezéséhez fűződő jogokat. A kereseti kérelem jogalapjaként hivatkoztak az Európai Unió Alapjogi Chartájának megsértésére (I. fejezet 1, 2, 3. cikk, II. fejezet 17. cikk, III. fejezet 21. cikk, VI. fejezet 47. cikk), az Alkotmány (13. §, 50. §, 51. §, 54. §, 57. § (1)-(5) bekezdés, 70. § (1)-(3) bekezdés) és Ptk. 99. §-ának és a Be. 170. §-ának megsértésére. A Charta rendelkezései álláspontjuk szerint akkor is az uniós jog részét képezik, ha a Lisszaboni Szerződést még nem minden tagállam ratifikálta. A II. rendű felperes vagyoni kárként az ingatlanában bekövetkezett értékcsökkenést és elmaradt hasznót, míg az I. rendű felperes nem vagyoni kárigényt kívánt érvényesíteni.

Előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését indítványozták arra vonatkozóan, hogy a fényképeken látható épület lakóházként hasznosítható-e, illetve a konkrét ügyben történtek miatt fennáll-e az állam mögöttes felelőssége.

A felperesek előadásából és az általuk csatolt iratokból az állapítható meg, hogy a II. rendű felperes édesapja halála után 1990-ben megörökölte a helyrajzi számú ingatlan $\frac{1}{2}$ tulajdoni hányadát. A felperesek 1994. március 30-án elvi telekmegosztási és építési engedély kiadását kérték, amely eljárásban 1995-ben jogerős elutasító döntés született. (A felperesek 1998-ban is nyújtottak be elvi telekalakítási engedély és építési engedély kiadása iránti kérelmet, amelynek tárgyában az eljárást az elsőfokú építési hatóság felfüggesztette, de a másodfokú építési hatóság az eljárás folytatását rendelte el. Azt az iratok alapján nem lehet megállapítani, hogy ez az eljárás hol és milyen határozattal zárult.)

A II. rendű felperes 1995. július 12-én kártalanítás iránti kérelmet nyújtott be, de az elsőfokú hatóság a kérelmét elutasította. Az elutasító határozat bírósági felülvizsgálata iránt a II. rendű felperes a Megyei Bíróságon pert indított. A bíróság 7.K.30.405/1999/3. számú ítéletével a keresetet elutasította, a felülvizsgálati eljárásban azonban a Legfelsőbb Bíróság Kfv.29.088/1999/12. számú határozatával a bíróság ítéletét, valamint a támadott 1481/1999. számú közigazgatási határozatot hatályon kívül helyezte és új közigazgatási eljárás lefolytatását rendelte el. E határozat a 2000. március 1. napján hatályba lépett Étv. 30. §-ának (1) bekezdése alapján megállapította, hogy a részletes rendezési terv korlátozza a felperesi ingatlan rendeltetésszerű használatát, ezért az új eljárásban a kártalanítási igényről kell dönten.

A megismételt eljárásban a Megyei Közigazgatási Hivatal Hatósági Osztálya 5542-3/2002. határozatával a II. rendű felperes kérelmét elutasította. A Megyei Bíróság 7.K.30.011/2003/6. számú ítéletével a megtámadott közigazgatási határozatot hatályon kívül helyezte és új közigazgatási eljárás lefolytatását rendelte el. A felülvizsgálati kérelem folytán eljáró Legfelsőbb Bíróság Kfv.39.356/2003/8. számú ítéletével a megyei bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására utasította. Döntését azzal indokolta, hogy a korábbi döntésében csak azt állapította meg, hogy részletes rendezési terv korlátozza az ingatlan rendeltetésszerű használatát, de a kár bekövetkezését nem vizsgálta. Az új

eljárásban hozott határozat viszont a kár hiányát állapította meg, de a kártalanítás fizetésére kötelezett perben állása nélkül, holott ez az Étv. 30. §-ának (6) bekezdése alapján kötelező lett volna.

A megismételt elsőfokú bírósági eljárásban a Megyei Bíróság a felperesek keresetét elutasította. A Legfelsőbb Bíróság Kfv.39.097/2005/7. számú határozatában az elsőfokú bíróság döntését hatályában fenntartotta azzal az indokolással, hogy a felperes és házastársa elvi telekalakítási és építési engedély kiadása iránti kérelme hiányos volt, és csak hiánytalan kérelem alapján lehetett volna azt megállapítani, hogy az elutasítás a fennálló korlátozással függött össze.

A felpereseknek az volt az álláspontja, hogy a Legfelsőbb Bíróság a közigazgatási hivatal határozatában megjelenő kitalált állításokat tényként fogadta el - vállalkozást akartunk indítani - ezzel a tényállást meghamisította. A per azért folyt, mert jogszabályi lehetőség lett volna új lakóház építésére, de az építési engedélyt mégsem adták ki. A csatolt fényképfelvételek alapján valótlannak minősítették azt is, hogy az ingatlan használható lenne, mert az épület életveszélyessé vált, és a Legfelsőbb Bíróságnak tudomása volt arról is, hogy a lakók emiatt az épületből még 2006-ban kiköltöztek. Sérelmezték azt is, hogy az eljáró bírók elleni büntetőeljárások lefolytatására nem került sor, az ellenük kezdeményezett eljárásokban hosszú ideje választ sem kaptak, ezzel az igazságszolgáltatásból való kirekesztésük valósult meg.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Kifejtette, hogy a kárigény azzal szemben érvényesíthető, aki a kárt jogellenes magatartásával okozta. Az alperes a felpereseknek kárt sem tevékenységével, sem mulasztásával nem okozott, mert az állam szervei útján jár el, és e szervek elkülönült jogalanyisággal rendelkeznek. A bíróságok, ügyészségek és közigazgatási szervek által okozott károkért a Magyar Állam nem felel kártérítési jogviszony hiányában.

Az Európai Bíróság gyakorlata szerint a közösségi jog megsértése miatt valamely tagállam felelősségének megállapítására csak három feltétel együttes megvalósulása esetén kerülhet sor. A felelősség megállapításához szükséges, hogy a jogszabály, uniós jogi norma jogot állapítson meg a magánszemély részére, e jog megsértése kellően súlyos legyen, és közvetlen okozati összefüggés álljon fenn a tagállamot terhelő kötelezettség megsértése és az elszenvedett kár között. A felperesek az Európai Unió Alapjogi Chartájának megsértésére hivatkoznak, amely azonban nem uniós jogi norma, azt csak a Lisszaboni szerződés ismeri el kötelező normának, amely azonban ratifikálás hiányában még nem hatályos. Így nincs olyan uniós jogi norma, amelyet a bíróságok vagy ügyészségek megsértettek volna.

Az előzetes döntéshozatali eljárás feltételei nem állnak fenn, mert az Európai Bíróság az EK szerződés 234. cikkére figyelemmel nem rendelkezik hatáskörrel a Charta szabályainak értelmezésére és arra sem, hogy eldöntse, egy épület lakóházként hasznosítható-e. Megjegyezte, hogy az I. rendű felperes az ingatlannak nem tulajdonosa, így neki ez okból sem lehet kára, és a kártalanítási igény elutasítása az akkor hatályos jogszabályok alapján érdemben is megalapozottnak látszik.

Az elsőfokú bíróság a felperesek keresetét elutasította és megállapította, hogy a le nem rótt 840.000 forint kereseti illetéket az állam viseli.

Azt vizsgálta, hogy az alperest terheli-e helytállási felelősség abból eredően, hogy a felperesek telekalakítási és építési engedély kiadása iránti kérelme, valamint a II. rendű felperes korlátozási kártalanítási kérelme hosszas pereskedés ellenére sem teljesült. Megállapította, hogy az alperes mögöttes felelősségének megállapítására akkor kerülhetne sor, ha ezt jogszabályi rendelkezés előírná, vagy: ha a jogok gyakorlásához, a kötelezettségek teljesítéséhez szükséges intézményi rendszer kialakítását, a működésükhöz elengedhetetlen feltételek biztosítását a Magyar Állam elmulasztotta volna. A felperesek igénye viszont bírósági eljárásban keletkezett, amiért nem az alperes, hanem az önálló jogi személyiséggel rendelkező bíróságnak kell helytállnia, ezért a felperesek keresetét elutasította. A felperesek által kért bizonyítás lefolytatását pedig mellőzte.

A felperesek előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére vonatkozó indítványát sem találta megalapozottnak, mert a Pp. 155/A. §-ának (1) bekezdése szerint előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésének akkor van helye, ha a közösségi jog értelmezésének szükségessége merül fel, de a perben ilyen értelmezésre szükség nem volt.

A felperesek fellebbezésükben az elsőfokú ítélet megváltoztatását és az alperes kereseti kérelmük szerinti marasztalását kérték. Az volt az álláspontjuk, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást nem tisztázta, nem folytatott le semmilyen bizonyítást arra vonatkozóan, hogy a felpereseket érte-e kár és milyen mértékű, holott erre vonatkozó bizonyítási indítványt a felperesek előterjesztettek. Kifogásolták azt is, hogy az elsőfokú bíróság nem tisztázta azt sem, hogy a felpereseknek okozott kárért ki tartozik felelősséggel. A felperesek személyesen benyújtott fellebbezésükben azt sérelmezték, hogy az elsőfokú bíróság az Európai Bíróság általuk dokumentált joggyakorlatát figyelmen kívül hagyta, a közösségi jog érvényesüléséből kirekesztette őket, holott a tagállamok bíróságai az Európai Bíróság állásfoglalását kötelesek figyelembe venni. A kereseti kérelem egy részét nem bírálta el, a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét meg sem említette, és a keresetben megfogalmazott kérdésekre nem adott választ.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását és a felperesek perköltségben történő marasztalását kérte. Kiemelte, hogy az Alkotmány alapjogi jellegéből következik, hogy a bíróságok és hatóságok előtt közvetlenül érvényesíthető alanyi jogot nem tartalmaz. Az alanyi jogok részletszabályait külön törvények szabályozzák. A kár megtérítésének alapvető szabálya, hogy a felek között polgári jogviszony legyen, ilyen jogviszony viszont a felperesek és az alperes között nem jött létre. Az alperes a Ptk. 28. §-a alapján kizárólag a vagyoni jogi jogviszony alanyaként jogi személy, közjogi jogviszonyban soha sem vesz részt. A bírói gyakorlat szerint nem terheli polgári jogi felelősség a közigazgatási hatósági, bírói és ügyészi szervek mulasztásáért.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét teljes terjedelemben bírálta felül, mert annak fellebbezéssel nem érintett, első fokon jogerőre emelkedett rendelkezése nem volt (Pp. 228. § (4) bekezdés).

A felperesek fellebbezése alaptalan.

A felperesek fellebbezésükben kifogásolták, hogy az elsőfokú eljárásban nem került sor az általuk indítványozott bizonyítás lefolytatására, amely a Pp. 252. §-ának (3) bekezdése alapján az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését eredményezhette volna, ha a kifogás alapos. Az elsőfokú bíróság azonban a jogviszony hiányában utasította el a felperesek keresetét, amely álláspont megalapozott, ez pedig a felperesek által kért bizonyítás lefolytatását szükségtelenné teszi.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság döntésével és annak jogi indokaival egyetértett, annak indokait megismételni nem kívánja, csupán a Pp. 254. §-ának (3) bekezdésére utal.

A felperesi fellebbezésben foglalt kifogások miatt kiegészítő jelleggel a következőket emeli ki.

A Fővárosi Ítéltábla kiindulási pontként elfogadta, hogy a felpereseknek kárük következett be. Ennek folytán azt kellett vizsgálni, hogy a kár bekövetkezése létrehozhatott-e jogviszonyt a felperesek és az alperes között. Helyesen hivatkozott az alperes arra, hogy a polgári jog alapvető szabálya, hogy a kárt a károkozó köteles megtéríteni. Arra viszont még a felperesek sem hivatkoztak, hogy a károkozó az alperes lett volna, hiszen maguk is a bíróság döntésére, ügyészi és közigazgatási szervek mulasztására hivatkoztak károkozó magatartásként. Erre figyelemmel az alperes kártérítési felelőssége csak mögöttes felelősség lehetne. Az alperes helytállási kötelezettségét ezért tételes jogszabálynak kellene megállapítani, ilyen jogszabály azonban nincs. Az alperes helytállási kötelezettség megállapodásán is alapulhatna, de ilyen megállapodásra a felperesek sem hivatkoztak. Erre figyelemmel pedig a kártérítési igény csak azokkal az önálló jogalanyisággal rendelkező állami szervekkel szemben érvényesíthető - ha ennek egyéb feltételi fennállnak -, akik a felperesek álláspontja szerint a károkat okozták. A peres felek közötti jogvitát a belső jog alapján kell elbírálni, abban az uniós jognak semmilyen szerepe nincs.

A kifejtettekre figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján - a Pp. 254. §-ának (3) bekezdésére utalással - helybenhagyta.

A felperesek pervesztesek lettek, ezért a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján kötelesek az alperes perköltségének megtérítésére, amelynek összegét a Fővárosi Ítéltábla a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-ának (2) bekezdés b) pontja és (5) bekezdése szerint megállapítható 50.000 forint perköltséget a (6) bekezdés alapján mérsékelve állapította meg.

A felperesek költségmentessége folytán le nem rótt fellebbezési illetéket a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. §-ának (1) bekezdése és 14. §-a alapján az állam viseli. A pártfogó ügyvéd díjának viseléséről a Pp. 87. §-ának (2) bekezdése alapján kellett határozni.

Budapest, 2011. január 27.

. Czukorné dr. Farsang Judit s.k.
a tanács elnöke

Világhyiné dr. Böcskei Terézia s.k.
előadó bíró

Dr. Magosi Szilvia s.k.
bíró

A kiadmány hitelül: